

Časopis učenika OŠ "Svetozar Marković"

Saradnici:

Alma Lakota-Gičević
Mira Obradović, Dragana Rakonjac
Maida Baždar-Crnovršanin
Merima Čingić-Brulić
Milena Petrović, Lamija Hamidović
Sead Toković, Meliha Elezović

Učenici saradnici:

Ena Mašović, Tefik Halilović,
Umejra Zeković, Anita Hadžović,
Asija Purković, Aisa NasrAllah,
Emil Muhović, Zejd Gičević,
Amar Mašović, Ahmet Nišić,
Stefan Vasojević, Adnan Isović,
Ajna Hadžović, Filip Kiković,
Andrija Bukumirović, Aleksandar
Tripković, Nejla Abdulahović,
Alsin Džigal, Irma Karišik,
Tarik Mehmedbašić, Hansa Zeković,
Andrija Jerinić, Jovana Jovanović,
Sureja Rahić, Velida Arifović, Kadir
Mujagić, Dinel Zekić, Merjem
Alibašić, Jahja Mahmutović, Nenad
Babić, Anesa Hadžović, Hana
Kadušić, Dina Rujević, Esad
Skalonjić, Aldijana Papić, Irfan
Džeko, Vildana Arifović, Zihad
Hažović, Hamza Mujagić, Denis
Rahić, Sean Kuč, Lamija Hrnjak,
Milica Zelenkapić, Adelisa Fazlić
Merjem Zeković, Bakir Demić
Alim Muminović, Vahid Dacić,
Belma Talović, Ajsela Fazlić,
Nevena Nedović, Ivona Avramović,
Sara M. Milikić, Anđela Babić.

April 2019.

Reč dve o časopisu "Školske novine"

Poštovani čitaoci,

Osnovna škola "Svetozar Marković" otvorena je daleke 1860/61. godine. Na svom dugom putu širila je svetlost nauke ovih prostora i ostavila je put novom vremenu i generacijama koje su dolazile.

Činjenica da je ovo veoma bogata škola, kako prošlošću tako i sadašnjom slikom i stanjem u njoj, podstakla nas je da pokrenemo ove novine. Smatramo da je ovo dobra prilika da se učenici istaknu, da izraze sve ono što čini aktuelnu sliku dešavanja u našoj školi i šire.

Ovakav projekat institucionalizuje dečiju reč, dajući na značaju njihovom mišljenju i bivstvu. Ovde smo istakli neke od akutelnih tema, dajući primat trenutnoj slici kao što su: upis u srednje škole, štetnosti nargile, blagodat sporta i postignuća učenika, intervju sa djakom generacije i slično.

Ono što nas posebno raduje je da cela priča zaokružuje jedan entuzijazam učenika i nastavnika, delujući na sve pozitivno. Naša škola sve više liči na rasadnik ljubavi i jedinstva među učenicima svih generacija, prepoznajući intenciju da se ostvare i iskažu u pozitivnom smislu, te da privuku pažnju i vršnjaka i nastavnika na jedan pozitivan način.

Sve to vraća veru u školu i ono što ta institucija predstavlja.

Članovi Učeničkog parlamenta i Vršnjačkog tima

Kolektiv OŠ "Svetozar Marković" Sjenica

Humanost na delu

"Čovek ima pravo da gleda drugog odozgo, jedino kada treba da mu pomogne da se uspravi".

Poruka je toliko jasna! Zato je i čudno što ljudi ređe biraju humanost u svojim gestovima. Zašto se grčevito držimo za poslednji vagon voza ljudskosti?! Ljudi su postali ravnodušni na tuđu nesreću i probleme! Dužni smo kao pojedinci da to menjamo.

Humanost je vrlina koja u poslednje vreme

Učenici 6. razreda su sa nastavnikom Seadom Tokovicem napravili razne igračke od drveta i drugih materijala, a nastavnica Maida Baždar - Crnovršanin je sa svojim učenicima napravila 3D kutije. Svi ovi radovi su izloženi bili u holu škole. Dan kasnije napravljene igračke poklonjene su našim najmlađim drugarima u vrtiću "Maslačak" i deci sa posebnim potrebama u ustanovi "Povetarac".

izgleda da nije na ceni. Činjenica je da smo mi ispunjeni i srećni kada pomažemo. Opet smo dokazali da je naša škola humana i da su kako nastavnici tako i učenici humani i požrtvovani u pomaganju drugima.

25.12.2018. godine u našoj školi održala se izložba. U ovoj izložbi učestvovali su nastavnik tehničkog obrazovanja Sead Tokovic i nastavnica likovne kulture Maida Baždar-Crnvršanin.

Direktorka škole Mejra Dacić kao i uvek rado podrži svaku učeničku inicijativu i aktivnost. Uz nju je i naš psiholog Alma Lakota-Gičević. Naši mali drugari dobili su ručno pravljenе igračke, a mi iskrene osmehe ovih mališana.

Članak napisale:

Belma Talović, Ajsela Fazlić i Adelisa Fazlić

Dečija nedelja

Dečija nedelja je manifestacija koja se tradicionalno održava u prvoj sedmici oktobra. Ovogodišnji moto dečije nedelje je „Moje je pravo da živim srećno i zdravo – za odrastanje bez nasilja“ u cilju skretanja pažnje javnosti na problem nasilja nad decom.

Povodom obeležavanja Dečije nedelje, Đački parlament je osmislio i realizovao više aktivnosti. Prvi dan je bio posvećen izradi „Table prijateljstva“. Svako odeljenje nižih razreda je imalo svoju tablu prijateljstva na kojoj su postavljene kovertice na kojima su učenici ispisivali imena najboljih prijatelja, poruke izvinjenja, zahvalnosti i želja najboljim prijateljima. Učenici viših razreda su svoje poruke prijateljstva ostavljali na panou u holu škole.

Drugi dan Dečije nedelje predviđen je za ukrašavanje učionica i školskog dvorišta. Tema je bila „Jesen“. Učenici nižih razreda ukrasili su učionice crtežima jeseni, dok su članovi Đačkog parlamenta uređivali školsko dvorište crtajući društvene igre, koje će učenicima služiti za igru tokom malog i velikog odmora.

U obeležavanje Dečije nedelje uključili su se i učenici izdvojenog odeljenja u Trijebinama. Organizovane su „Igre bez granica“ u kojima su učestvovali učenici nižih i viših razreda.

U okviru Dečije nedelje organizovane su i sportske aktivnosti na kojima su učestvovali učenici viših razreda. U okviru sportskih aktivnosti održan je gimnastički poligon i takmičenje u malom fudbalu.

Članak napisale :

Aisa NasrAllah, Umejra Zeković i Asija Purković

Projektna nastava

U školskoj 2018/19. godini u prvom i petom razredu uveden je predmet Projektna nastava. Naši učitelji su počeli sa izvođenjem projektne nastave i kao rezultat toga imamo nekoliko projekata.

Napravili su pozivnice kojima pozivaju roditelje, psihologa, direktora i pomoćnika direktora da im poklone knjige, što su oni i učinili.

Učiteljica Marija Kaplanović je sa svojim učenicima uradila dva projekta: "Pravila

Učiteljice Meliha Elezović i Almisa Papić su sa svojim učenicima uradile projekat na temu "Od slikovnice do enciklopedije". U realizaciji projekta učešće su uzeli učenici, roditelji i nastavnici. U prvom delu projekta deca su prikupljala materijale, rezala, lepila slike i napravila slikovnicu „Četiri godišnja doba“. U drugom delu projekta učenici su zajedno sa učiteljicama posetili školsku biblioteku i prikupljali knjige da naprave svoju biblioteku.

ponašanja u školi" i "Od slikovnice do enciklopedije".

Projekat "Pravila ponašanja u školi" realizovan je sa ciljem da učenici nauče i poštuju pravila ponašanja radi svoje bezbednosti i stvaranja prijatne atmosfere u školi. Kroz različite aktivnosti (razgovor, gledanje filma o lepom ponašanju, prikupljanje materijala, crtanje i rezanje slika), deca su se upoznala sa pravilima ponašanja.

Rezultat njihovog rada je odeljenski pano na kome su istaknuta pravila ponašanja u učionici, hodniku i školi.

Projekat "Od slikovnice do enciklopedije" realizovan je sa ciljem da se deci na zanimljiv način približe knjige, da razviju ljubav prema čitanju i knjigama. U realizaciji ovog projekta učestvovala je i bibliotekarka škole, a projekat su podržali i direktorka škole, psihološko-

Tematski dan – List od folije

Cilj organizovanja tematskog dana je aktivno učenje i povezivanje gradiva. Ovakav način rada pomaže učenicima da otkriju povezanost pojava u životu i da uoče da su mnogi sadržaji različitih nastavnih predmeta povezani i isprepletani.

Na časovima tehnike i tehnologije, biologije i likovne kulture realizovan je tematski dan "List od

pedagoška služba i roditelji. Produkti ovog projekta su slikovnica Divlje i pitome životinje koju su učenici samostalno napravili i „Čošak za biblioteku" koji su izradili roditelji i domar škole. Svi roditelji i učenici su aktivno učestvovali u realizaciji svih aktivnosti.

folije". Na časovima biologije učenici su se upoznavali sa vegetativnim biljnim organima i detaljnije proučavali ulogu i građu lista. Učenici su se potrudili da prikupe što veći broj različitih listova koje su na časovima likovne kulture i tehnike i tehnologije iskoristili da naprave različite ukrasne predmete.

Članak napisale :

Sureja Rahić, Velida Arifović i Hansa Zeković

Zdravo rastimo

Projekat „Zdravo rastimo“ održava se u osnovnim školama širom Srbije sa ciljem poboljšanja znanja učenika o pravilnoj ishrani i značaju fizičke aktivnosti.

Projekat „Zdravo rastimo“ organizuje kompanija Nestlé u saradnji sa osnovnim školama i Savezom za školski sport Srbije. Nastavnici fizičke aktivnosti su edukatori koji tokom školske godine sprovode zanimljive i

korisne aktivnosti kako bi deci približili značaj brige o sopstvenom zdravlju.

Nastavnik Suad Hajdarević je podržao ovaj projekat i zajedno sa učenicima realizovao više aktivnosti. Održano je predavanje o značaju pravilne i raznovrsne ishrane za rast i razvoj dece i ukazano je na potrebu bavljenja sportom radi zdravijeg odrastanja. Učenici su izrađivali hamere o zdravoj ishrani koji su predstavljeni u holu škole. Kako bi drugarima poslali poruku da je potrebno zdravo odrastati, snimili su video spot kojim upravo to i promovišu.

Intervju: Berat Graca

Đak generacije u školskoj 2017/18. godini

Ime: Berat

Prezime: Graca

Datum rođenja: 29.03.2003god.

Moto u životu: Dok mi odlažemo, život ubrzava.

Omiljena knjiga: Hamlet - Vilijam Šekspir

Omiljeni film: The president man

Berate, čestitamo ti na osvojenoj tituli đaka generacije. Da li je ona za tebe značajna i da li si joj se nadao?

Da nadao sam se, jer je to očekivan ishod mojih uspeha.

Sigurno si uložio mnogo truda, zar ne?

Da jesam. Kroz svih ovih 8 godina školovanja, bio sam istrajan u tome da postížem zavidne rezultate, kako u školi tako i na takmičenjima.

Jesi li imao problema u učenju nekih predmeta?

Nisam, međutim ima predmeta za koje sam više ili manje zainteresovan, ali uz malo dodatnog rada taj nedostatak se može nadomestiti.

Ko ti je predstavljao najveću podršku?

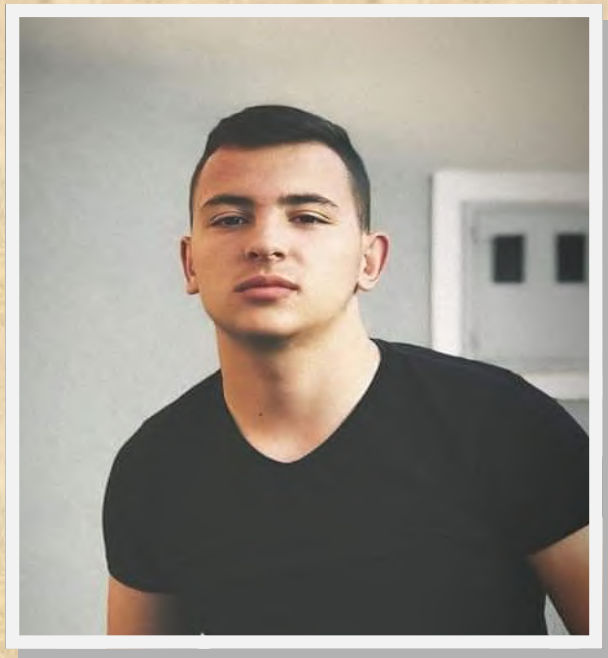
Moja porodica, moji drugari, a pre svega moji nastavnici.

Da li ti je ostajalo vremena pored učenja za stvari koje voliš i sport?

Da, jer uz dobru organizaciju dnevnih obaveza, svakako se uvek nađe vremena za stvari koje volimo.

Da li ti je titula đaka generacije donela veće poštovanje u društvu?

Smatram da sam od početka okružen

prvim ljudima, tako da ta titula nije promenila moj status u društvu.

Koliko si vremena provodio učeći i da li je bilo naporno?

Nekada sam izdvajao više, nekada manje vremena, u zavisnosti od toga koliko sam imao obaveza tog dana. Učenje samo po sebi može biti iscrpljujuće, ali se na kraju ispostavi, da nije bilo uzalud.

Koji ti je predmet bio omiljeni, a koji profesor?

Tokom školovanja sretao sam se sa mnogim zanimljivim stvarima iz različitih predmeta, ali sebe sam pronašao u predmetima koji se tiču prirodnih nauka. Što se tiče mog omiljenog nastavnika, nikoga ne bih posebno izdvajao, jer su svi oni činili jednu celinu koja mi je pomogla da dođem do svog cilja.

Za koju bi se metodu odlučio da je najuspešnija za učenje?

Ne bih izdvojio ni jednu metodu jer svako treba da pronađe metodu koja njemu odgovara.

Imaš li neki savet za lakše učenje?

Učenje mora biti redovno i samo tako ćemo stići do svog cilja.

Smatraš li da naša škola daje dobre korene za dalje školovanje?

Da, jer u našoj školi rade ljudi koji poseduju veliko znanje koje verno prenose svojim učenicima.

Šta misliš o tome, da li su ocene merilo znanja?

Nama kao učenicima teško pada kada dobijemo lošu ocenu. Međutim, ono što je važno da znamo je da ocena samo predstavlja stepen trenutnog znanja i uz malo više rada siguran sam da svako može popraviti tu lošu ocenu.

Da li se druženje iz osnovne škole nastavilo i

u srednjoj školi?

Naravno, jer su ljudi koje sam upoznao u osnovnoj školi bili moja podrška kroz svo moje školovanje i sa tim ljudima želim da ostanem u dobrim odnosima čak i onda kada postanemo odrasli ljudi.

Kakva je razlika između ove dve škole i kakav je bio početak u srednjoj školi?

Nakon 8 godina provedenih u osnovnoj školi, svaka druga ustanova za mene predstavlja nešto novo, ali siguran sam da se vremenom mogu navići i na drugu okolinu.

Na kraju zanimalo bi nas gde ima više obaveza?

U srednjoj školi je gradivo dosta obimnije, ali uz malo rada i truda razlika je minimalna.

Članak napisale:

Ena Mašović i Vildana Arifović

Diplome i pohvale

Na sledećim stranama su prikazana imena učenika nosioca Vukove diplome, diplome Muhamed Uskufi i Posebnih diploma za prethodnih pet godina (2013-2018. god.) Na ovaj način škola "Svetozar Marković" želi da ukaže poštovanje učenicima koji su obeležili prethodni period.

ĐAK GENERACIJE ZA ŠKOLSKU 2013/14. GODINU: ALMA JAHIC

NOSIOCI VUKOVE DIPLOME ZA ŠKOLSKU 2013-2014. GODINU

8-1

LENA JERINIĆ, ORHAN MAHMUTOVIĆ, SENA
NUHOVIĆ, ASJA REDŽOVIĆ, JELENA SREDOJEVIĆ,
KEMAL DŽEKO, MINELA FAZLIC, REDŽO MASOVIĆ

8-2

MELISA MASOVIĆ

8-3

ALMA JAHIC, ALMA DACIĆ, BAKIR VRCIĆ, DINELA
BAJROVIĆ, NEJLA KRBUZLIĆ

NOSIOCI POSEBNE DIPLOME ZA ŠKOLSKU 2013-2014. GODINU

8-1

ALEKSANDRA RAKONJAC, SENA JAHIC, ZLATKO
REBRONJA

8-2

JASMIN MAŠOVIĆ, MILOŠ BUKUMIROVIĆ
ALIJA ASOTIĆ

8-3

1. EMIL BAŠOVIĆ
2. ARMIN HADŽIFEJZOVIĆ

ĐAK GENERACIJE ZA ŠKOLSKU 2014/15. GODINU: RIJALD MAŠOVIĆ

NOSIOCI VUKOVE DIPLOME ZA ŠKOLSKU 2014-2015. GODINU

8-1

RIJALD MAŠOVIĆ, FATIMA KADRIĆ, DUŠAN
KOVAČEVIĆ, ANĐELA ČVOROVIĆ

8-2

NEMANJA SPASOJEVIĆ, AMINA METOVIĆ, ANĐELA
TRMČIĆ

8-3

ALMA HODŽIĆ, SANJA NEDOVIĆ, VAHID ČUČOVIĆ

NOSIOCI POSEBNE DIPLOME ZA ŠKOLSKU 2014-2015. GODINU

8-1

RIJALD MAŠOVIĆ, FATIMA KADRIĆ, DUŠAN
KOVAČEVIĆ, ANĐELA ČVOROVIĆ, AMELA HADŽOVIĆ

8-2

NEMANJA SPASOJEVIĆ, DENIS DŽEKOVIĆ, AMINA
METOVIĆ, BEKIR DŽIGAL, MARIZELA KURTOVIĆ,
MAHIR ABDAGIĆ, ANĐELA TRMČIĆ, ILIJA DUMIĆ

8-3

ALMA HODŽIĆ, SANJA NEDOVIĆ, EMIR SKALONJIĆ,
DINEL BAKOVIĆ, HANA MAHMUTOVIĆ, ENA PEČANIN,
AJLA LAKOTA, ZEHAD HAMIDOVIĆ, MUJO
MAHMUTOVIĆ, DAJLAN BAŽDAREVIĆ, SEMIR GRACA,
NIKOLA MILIKIĆ, AMAR KARIŠIK, ANASTASIJA
VOJINOVIĆ

ĐAK GENERACIJE ZA ŠKOLSKU
2015/16. GODINU ENA GICIĆ

NOSIOCI VUKOVE DIPLOME
ZA ŠKOLSKU 2015-2016. GOD

8-1

ENA GICIĆ, FILIP BABIĆ, SAMIR TALOVIĆ,
TEODORA TODOROVIĆ, MARIJA ĐURIĆ, AMILA
HADŽIFEJZOVIĆ

8-2

NEVENA VUČKOVIĆ, BERNA KRBUZLIĆ, LEJLA
DŽEKO, ERNA LUINOVIĆ, BAJRAMKA
KURTOVIĆ

8-3

AJŠA GIČEVIĆ, TIJANA JOVANOVIĆ, TAIDA
ASOTIĆ

NOSIOCI POSEBNIH DIPLOMA
ZA ŠKOLSKU GODINU
2015-2016. GODINU

8-1

FILIP BABIĆ, ENA GICIĆ, SAMIR TALOVIĆ,
TEODORA TODOROVIĆ, ASMIR HODŽIĆ, OMAR
BEĆIRAGIĆ, BERINA SINANOVIĆ, ALMINA
BIŠEVAC, RIJAD FIJULJANIN, VOJISLAV
JERINIĆ, AMILA HADŽIFEJZOVIĆ, MARIJA
ĐURIĆ

8-2

NEVENA VUČKOVIĆ, BERNA KRBUZLIĆ, LEJLA
DŽEKO, ERNA LUINOVIĆ, BAJRAMKA
KURTOVIĆ

8-3

AJŠA GIČEVIĆ, TIJANA JOVANOVIĆ, TAIDA
ASOTIĆ

ĐAK GENERACIJE ZA ŠKOLSKU
2016/17. GODINU: SARA METOVIĆ

NOSIOCI VUKOVE DIPLOME
ZA ŠKOLSKU 2016-2017. GODINU

8-2

METOVIĆ SARA, ČOLOVIĆ MLADENA, GOBELJIĆ
BOJANA, RAKONJAC ALEKSANDRA, ĆIRLIJA
AMIR

NOSIOCI MUHAMED USKUFI
2016-2017.

8-1

MAHMUTOVIĆ ASIJA, SARAČEVIĆ EMIR

8-3

ZEKIĆ DILARA, MUJOVIĆ MEHMED, ZEKIĆ
SEMIHA

NOSIOCI POSEBNIH DIPLOMA
ZA ŠKOLSKU 2016-2017. GODINU

8-1

MAHMUTOVIĆ ASIJA, MUJOVIĆ MEHMED, SARAČEVIĆ
EMIR, ADEMOVIĆ ERNAD, KORAĆ ELMIR, METOVIĆ
VAHIDA, MAŠOVIĆ VERNESA, HADŽIFEJZOVIĆ
HAMZA

8-2

METOVIĆ SARA, ČOLOVIĆ MLADENA, GOBELJIĆ
BOJANA, RAKONJAC ALEKSANDRA, ĆIRLIJA AMIR,

8-3

ZEKIĆ SEMIHA, ZEKIĆ DILARA, BEKTAŠEVIĆ
DŽEJLAN, MUHOVIĆ ANES, SALIHAGIĆ TAIDA,
CRNOVRŠANIN VANETA, DŽEKOVIĆ BELMIN,
HAŠIMOVIĆ AZRA, JUKIĆ ADNAN

ĐAK GENERACIJE ZA ŠKOLSKU 2017/18

GODINU:
BERAT GRACA

NOSIOCI VUKOVIH DIPLOMA I
DIPLOMA
MUHAMED USKUFI
ZA ŠKOLSKU 2017-2018.GODINU

NOSIOCI VUKOVE DIPLOME
8-1
KEMAL BAŽDAR,JELENA BABIĆ
8-2
BERAT GRACA,BERINA GRACA,DALIA
ZEKIĆ,EMINA ČATOVIĆ,ANDRIJA
RAKONJAC

NOSIOCI MUHAMED USKUFI
8-3
VELID HABIBOVIĆ,LEJLA
GIČEVIĆ,SUMEJA PURKOVIĆ,EMINA
METOVIĆ,RAHIM BAŽDAREVIĆ
8-4
ADIN GICIĆ
LAMIJA MUJAGIĆ,ENA BIBEROVIĆ

DIPLOME AVDO MEĐOVIĆ
ZA ŠKOLSKU
2017-2018.GODINU

8-3
ADILA SELMANOVIĆ,HANA ASOTIĆ
MAIDA VEJSILOVIĆ
8-4
SAID HODŽIĆ,EMAN MUHOVIĆ,SELMA
ČUČEVIĆ,ADELISA MUHOVIĆ,OMAR
AŠIMOVIĆ,ALEN LAKOTA

POSEBNE DIPLOME

8-1
MARA JERINIĆ,ASIJA
KOLAŠINAC,MARIJA VUČKOVIĆ
8-2
JELENA VASOJEVIĆ,TEODORA
LUKOVIĆ,DEJAN
VULOVIĆ,ANASTASIJA KOVAČEVIĆ

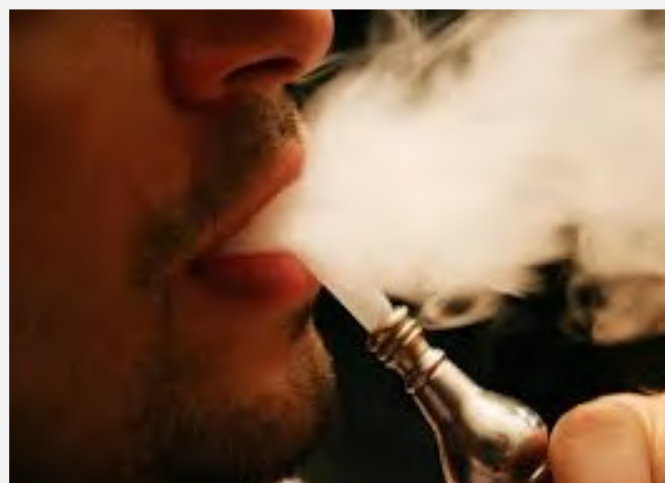
PRIPREMILE: NEVENA NEDOVIĆ I AJNA HADŽOVIĆ

Nargila je opasna po život

Pušenje **nargile** sve je popularnije među mladima. Zdrastveni radnici upozoravaju da se radi o vrlo štetnoj navici. S druge strane, oni koji duže vreme puše nargilu, kažu da se njena štetnost ne može uporediti sa cigaretama. Sat pušenja nargile jednako je 100 do 200 cigareta. Jedna osoba sa upalom pluća može da inficira sve one koji upražnjavaju istu nargilu i može biti uzrok širenja virusa i infekcija koje se prenose inhalacijama, reči su lekara. Na lekarskim pregledima deca redovno negiraju da koriste cigarete, ali potvrdno odgovaraju na pitanje da li koriste aromatizirani duvan, odnosno nargilu.

Prema rečima lekara, konzumiranje nargile predstavlja sve veću opasnost za decu i omladinu. Specijalisti, pulmolozi i alergolozi upozoravaju da se granica onih koji konzumiraju „šišu“, spustila na uzraste koji pohađaju osnovnu školu. Većina njih, što je zabrinjavajuće, smatra kako to nije štetno, pogotovo ne kao cigarete ili droga.

Posljednjih godina u većim gradovima bilo je maloletnika koji su bili u stanjima intoksikacije

zbog prekomerne upotrebe nargile.

Ističe se da Nargila klubovi ne trebaju biti mesto gde mladi provode najviše vremena, pogotovo nakon što se zna koliko je štetno.

Opasnost po zdravlje

Stručnjaci upozoravaju da kod maloletnika koji se predoziraju nargilom dolazi do pada krvnog pritiska. Također, dolazi i do smanjene moždane cirkulacije, što dovodi do kolabiranja i gubitka svesti.

Duža upotreba dovodi do psihičke zavisnosti i zbog ovog problema poslednjih godina brojni maloletnici, ali i stariji, završavali su u centrima za mentalno zdravlje i na Odeljenju dečije psihijatrije u Kliničkom centru.

Članak napisali:

Andrija Jerinić i Jovana Jovanović

Digitalno nasilje - prevencija i reagovanje

Kontinuirani razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija, kao i sve veća dostupnost interneta mladima, omogućili su nove vidove učenja, zabave, komuniciranja, ali i nove vrste rizika i nasilja. Stoga su poslednjih godina, pogotovu na međunarodnom planu, pokrenute brojne inicijative kojima se regulišu prava dece i mladih u digitalnom svetu. Iako znamo da korišćenje interneta može da ima pozitivan uticaj na celokupni razvoj mladih, omogućuje sticanje digitalnih veština neophodnih za život u 21. veku, činjenica je da mladima nedostaju veštine konstruktivnog korišćenja interneta i zaštite od potencijalnih rizika i nasilja na internetu. Kako je digitalna komunikacija gotovo svakodnevni vid komunikacije današnjih učenika i učenica, važno je da razumemo na koje sve načine, i pod kojim uslovima, digitalno nasilje

ponizi i da joj se nanese šteta. Digitalno nasilje može se ispoljiti na različite načine. Najčešće se sreću sledeći oblici digitalnog nasilja:

- postavljanje uznemirujućih, uvredljivih ili pretećih poruka, slika ili video-snimaka na tuđe profile ili slanje tih materijala SMS-om, instant porukama, imejlom, ostavljanje na četu;
- snimanje i distribucija slika, poruka i materijala seksualnog sadržaja;
- uznemiravanje telefonskim pozivima;
- lažno predstavljanje, korišćenje tuđeg identiteta, kreiranje profila na društvenim mrežama na tuđe ime;
- nedozvoljeno saopštavanje tuđih privatnih informacija, objavljivanje lažnih optužbi ili glasina o drugoj osobi na profilima društvenih mreža, blogovima itd.;
- promena ili krađa lozinki;
- slanje virusa;
- ismevanje u onlajn pričaonicama i na internet forumima;
- neprimereno komentarisanje tuđih slika, poruka na profilima, blogovima;
- ignorisanje, isključivanje (npr. iz grupa na socijalnim mrežama), podsticanje mržnje.

može da ostavi ozbiljne emocionalne, psihičke i socijalne posledice na sve osobe koje su mu izložene.

Digitalno nasilje je korišćenje digitalne tehnologije (interneta i mobilnih telefona) s ciljem da se druga osoba uznemiri, povredi, i

Digitalno nasilje može se vršiti direktno ili indirektno (preko posrednika), uplitanjem drugih osoba u vršenje nasilne aktivnosti, sa ili bez njihovog znanja (npr. u ime neke osobe, sa njene adrese ili profila, šalju se uznemiravajuće poruke ili se ostavljaju na blogu, četetu, forumu ili profilu drugih osoba). Digitalno nasilje obično se dešava među mladima, međutim, nisu retki slučajevi kada su odrasle osobe nasilne prema deci i mladima na internetu. U tim slučajevima najčešće je reč o maltretiranju ili proganjanju putem interneta, što predstavlja krivično delo i kažnjivo je zakonom

ŠTA BI UČENICI TREBALO DA ZNAJU U VEZI SA PREVENCIJOM DIGITALNOG NASILJA?

1. Odnosite se prema drugima s poštovanjem. Bilo da pišete mejlove, razgovarate na četetu, ostavljate komentare na socijalnim mrežama, učestvujete u forumima ili radite nešto drugo na internetu, ponašajte se pristojno i kulturno. Zlatno pravilo svake komunikacije, bez obzira da li se ona dešava u realnom ili virtuelnom vetu glasi: ne čini drugima ono što ne želiš da oni tebi čine!

2. Budite svesni tragova koje ostavljate u digitalnom svetu, razmislite pre nego što nešto "postujete", "šerujete", "tvitujete" ... Imajte na umu da informacija koju jednom postavite na internet prestaje da bude vaše vlasništvo i da zauvek gubite kontrolu na njom. Na primer, samo jedna nesmotreno postavljena fotografija, nekoliko godina kasnije, može nekom biti prepreka za dobijanje radnog mesta.

3. Obratite pažnju na jezik kojim komunicirate na internetu. Neprimerene, grube i vulgarne poruke mogu povrediti nekoga, iako možda iza njih ne stoji nužno loša namera. Osim toga, većina foruma, mreža i drugih onlajn servisa ima propisana pravila komuniciranja, pa vam se može desiti da vas privremeno isključe ili da vam trajno onemoguće korišćenje tih servisa.

4. Budite oprezni s ličnim informacijama, ne delite ih s drugima. Nikada ne delite lične informacije (ime, adresa, broj telefona, ime škole, mesto življenja) o sebi, porodici ili prijateljima s drugima, čak i onda kada pozitivno procenjujete njihove namere. Poštujte

uputstva za zaštitu ličnih podataka i pravila za kreiranje bezbedne lozinke. To će povećati vašu bezbednost na internetu.

5. Preduzmite neophodne mere tehničke zaštite kako biste predupredili mogućnost nasilja. Zaštitite svoj računar antivirus programima. Prilikom registracije na neku socijalnu mrežu, pročitajte uputstva za bezbedno korišćenje.

6. Pomozite osobama koje se ne snalaze najbolje na internetu. Svaka osoba koja koristi internet u nekom trenutku bila je "novajlija" na njemu. Budite solidarni, pomozite drugima da bezbednije koriste internet, jer tako povećavate i ličnu bezbednost, a internet činite bezbednijim i boljim mestom za sve koji ga k o r i s t e .

7. Budite svesni/e digitalnog nasilja
Digitalno nasilje češće je nego što to mnogi mladi misle. Imajte na umu da internet nije kreiran s ciljem da bude prijateljsko okruženje za decu i mlade! Često mladi nisu svesni da svojim ponašanjem povređuju druge i da zapravo čine digitalno nasilje.

8. Nemojte pasivno da posmatrate digitalno nasilje, prijavite ga. Digitalno nasilje treba prijaviti i na njega treba reagovati!

9. Informišite se o digitalnom nasilju
Informišite se o preventivnim merama koje možete da preduzmete pre nego što se digitalno nasilje dogodi. Zapamtite, samo zajedničkim snagama možemo da učinimo internet bezbednijim i boljim mestom za mlade!

10. Korišćenje interneta svedite na razumnu meru. Ne trošite previše vremena na internetu. Postoje i drugi zanimljivi načini na koje možete da potrošite svoje slobodno vreme.

KAKO DA REAGUJE UČENIK/CA KADA DOŽIVI DIGITALNO NASILJE?

Iako način reagovanja zavisi od oblika digitalnog nasilja i specifičnog konteksta u kome se ono događa, postoji nekoliko stvari koje bi učenik trebalo da uradi kako bi se

Hamer uradio: Filip Kiković

nasilje zaustavilo i ublažili negativni efekti.

1. Promislite pre nego što bilo šta preduzmete. Nasilno ponašanje je apsolutno neprihvatljivo, uvek imate pravo da tražite podršku i izlaz iz situacije u kojoj ste se našli. Međutim, kada ste uznemireni, uplašeni, ljuti, ne možete razumno da promišljate. Zato, ne donosite ishitrene odluke! Duboko udahnite vazduh, "izbrojte do 10" ili radite nešto drugo što vas umiruje, pre nego što bilo šta preduzmete (npr. odgovorite na uvredljivu poruku). Ne dozvolite sebi da kažete ili uradite nešto zbog čega ćete se kasnije kajati.

2. Ne odgovarajte na uznemiravajuće i preteće poruke. Normalno je da osećate ljutnju prema osobama koje vas uznemiravaju i da imate potrebu da nešto preduzmete, kažete ili da nešto uradite tim osobama. Međutim, imajte na umu da osveta može da učini situaciju još komplikovanijom i da se tako krug nasilja ne zatvara, već nastavlja. Pokažite da umete da se nosite sa situacijom na najpozitivniji mogući način, da imate kontrolu nad situacijom. Dajte sebi šansu da postanete još bolja osoba!

3. Sačuvajte dokaze uznemiravanja Nemojte da brišete uznemiravajuće poruke pre nego što ih sačuvate (možete da napravite snimak ekrana)

4. Onemogućite osobi koja vas uznemirava da ponovo stupi u kontakt sa vama Blokiraj te sadržaj, stranicu na društvenoj mreži, grupu, sajt ili nalog osobe koja vas uznemirava.

5. Podelite negativno iskustvo sa osobama u koju imate poverenja. Prvo što bi trebalo da ima na umu svaka osoba koja je doživela bilo koji oblik digitalnog nasilja jeste da negativno iskustvo ne treba da zadrži za sebe, čak i ukoliko mu je neprijatno, ili se možda stidi, pribojava da to učini. Uz podršku pouzdanog prijatelja ili odrasle osobe (roditelji, članovi porodice, psihologa, pedagoga, nastavnika) mnogo lakše se rešava svaki problem. Podršku možete da potražite i od stručnih osoba osposobljenih za pružanje podrške mladima koji su iskusili ovu vrstu uznemiravanja. Jedan takav servis nalazi se na Fejsbuk stranici *Biraj reči, hejt spreči*.

6. Ne krivite sebe zbog toga što vam se dogodilo. Nasilje nikada nije prihvatljivo. Bez

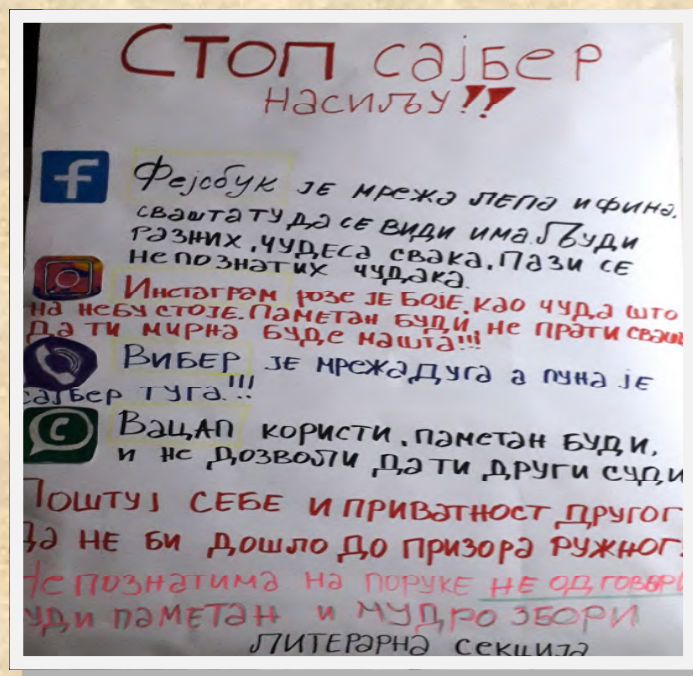
obzira šta je u pitanju, niko nema pravo da namerno vređa i uznemirava drugu osobu.

KAKO DA REAGUJE UČENIK/CA KADA JE SVEDOK DIGITALNOG NASILJA?

1. Nikako nemojte ostati "skrštenih ruku" Svedoci imaju ključnu ulogu u sprečavanju i zaustavljanju digitalnog nasilja. Zato, nemojte pasivno da primате информације, već učinite sve što možete. Pokažite solidarnost i odgovornost.

2. Nemojte se uključivati u nasilje i raspirivati loša osećanja Nemojte da podležete pritisku vršnjaka/inja. Prosleđivanjem ružnih poruka, smejanjem neumesnim šalama, "hejtovanjem", postajete saučelnik u nasilju. Zamislite kako biste se vi osećali u toj situaciji.

3. Podržite osobu koja trpi nasilje Ukoliko ste digitalno veštili od osobe koja je doživela nasilje, pomozite joj da preduzme adekvatne tehničke mere zaštite. Podržite je da nasilje prijavi ili da se obrati za pomoć. Saslušajte je, ponekad je i to dovoljno.

5. Uputite svoje drugove i drugarice na Onlajn servis za podršku deci i mladima koji su iskusili digitalno nasilje.
6. Prijavite digitalno nasilje ustanovama koje su za to nadležne.

KOME PRIJAVITI DIGITALNO NASILJE?

1. Svaki oblik nasilja, pa i digitalno nasilje, prijavljuje se školi: nastavniku i odeljenjskom starešini. U zavisnosti od nivoa nasilja, aktivnosti u vezi sa zaštitom preduzima sam nastavnik i odeljenjski starešina, tim za zaštitu od nasilja, odnosno unutrašnja zaštitna mreža, ili se uključuje spoljašnja zaštitna mreža (ostale ustanove; centar za socijalni rad, policijska uprava, ustanove zdravstvene zaštite).
2. Obrazovno-vaspitna ustanova je u obavezi da svaki oblik nasilja trećeg nivoa prijavi **nadležnoj školskoj upravi** u roku od 24 sata.
3. U okviru **Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja funkcioniše SOS telefonska linija**. Na broj telefona **0800/200-201** može da se prijavi svaki oblik nasilja, pa i digitalno nasilje.

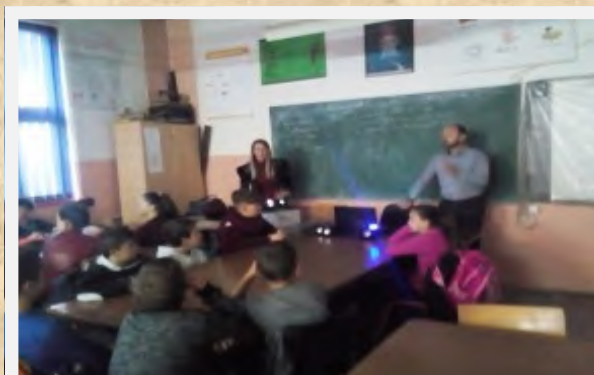
Naučite da kažete NE nasilju!!!

Članak napisale: **Merjem Zeković**, **Milica Zelenkapić** i **Ajna Hadžović**

Lažni profili na društvenim mrežama

U cilju upoznavanja sa novim vidom nasilja - elektronskim, digitalnim nasiljem u školi je održano predavanje namenjeno učenicima petog razreda. Tema predavanja je bila „Lažni profili na društvenim mrežama“. Kroz zanimljiv spoj predavanja i prikazivanja kratkih filmova, učenici su upoznati sa elektronskim nasiljem i posledicama koje mogu izazvati lažni profili na društvenim mrežama. Predavanje su realizovali nastavnici Suada Čatović, Sead Toković i psiholog škole Alma Lakota-Gičević.

SAVETI ZA POLAGANJE PRIJEMNOG ISPITA I

ODABIR ŽELJENE SREDNJE ŠKOLE

Pred vama je priprema za jednu od najljepših životnih faza. Kako bi izbegli nepotreban stres, savetujemo vas kako da se što bolje pripremite i položite prijemni ispit. Radite na sebi i ne zaboravite da uživate u celom tom procesu.

NE ZNATE KOJU ŠKOLU DA UPIŠETE DRAGI NAŠI MATURANTI ?

EVO ODGOVORA :

Tehničko-poljoprivredna škola – Sjenica

Adresa: Save Kovačevića 15, Sjenica
 Telefon : 020 / 741 - 048
 Website: www.tpsjsjenica.com
 Email: tssjenica@gmail.com

Škola u Sjenici osnovana je 1922. godine kao zanatska škola. Sadašnji naziv Tehničko-poljoprivredna škola dobila je 2013. godine. Od školske 2002/2003 u školi se uvodi novo područje rada - poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane u okviru kojeg je stiglo još pet obrazovnih profila. Dve godine kasnije uvedeno je i područje rada saobraćaj.

Tehničko-poljoprivrednu školu u Sjenici trenutno pohađa 490 učenika koji su raspoređeni u 23 odeljenja. Nastava se izvodi u dve smene. Roditeljima je dostupna mogućnost elektronskog izveštavanja i praćenja prisustva, ocena i vladanja dece kroz program elektronskog dnevnika.

Budući učenici biraju jedan trogodišnji ili četvorogodišnji smer iz 4 područja rada: mašinstvo i obrada metala, poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane, saobraćaj i tekstilstvo i kožarstvo. SMEROVI - Tehničko-poljoprivredna škola - Sjenica

Područje rada: Mašinstvo i obrada metala
 Tehničar za kompjutersko upravljanje (CNC) mašina - bosanski (4 godine)
 Automehaničar (3 godine)
 Bravar (3 godine)
 Područje rada: Saobraćaj
 Tehničar drumskog saobraćaja (4 godine)
 Tehničar drumskog saobraćaja - bosanski (4 godine)
 Područje rada: Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane
 Poljoprivredni tehničar (4 godine)
 Područje rada: Tekstilstvo i kožarstvo
 Modni krojač - dualno - bosanski (3 godine)

Profil	Broj mesta	Minimalan broj bodova
Tehničar za kompjutersko upravljanje (CNC) mašina – bosanski	30	63.08
Automehaničar	15	45.47
Bravar	15	30.34
Poljoprivredni tehničar	30	50.17
Modni krojač – dualno – bosanski	30	35.53
Tehničar drumskog saobraćaja	30	69.65
Tehničar drumskog saobraćaja – bosanski	30	67.73

Gimnazija "Jezdimir Lović" – Sjenica

Adresa: Save Kovačevića 15, Sjenica

Telefon: 020 / 741 - 053

Website: gimnazijasjenica.blogspot.com

Email: gimnazijasjenica@yahoo.com

Gimnazija "Jezdimir Lović" nalazi se u Sjenici i obrazuje učenike kroz četvorogodišnji smer opšteg tipa na području rada gimnazija. Strani jezici koji se mogu učiti u školi su: engleski, ruski, francuski i latinski jezik.

SMEROVI - Gimnazija "Jezdimir Lović" - Sjenica

Područje rada: Gimnazija

Opšti tip (4 godine)

Opšti tip - bosanski (4 godine)

Profil	Broj mesta	Minimalan broj bodova
Opšti tip	60	75.88
Opšti tip - bosanski	60	50.48

KAKO UČITI ZA PRIJEMNI ISPIT ?

Izabrao si školu? Znaš tačno šta želiš da upišeš? Odlično! Sada je vreme da se pripremaš za prijemni i tu ćemo ti mi pomoći. Predstavljamo ti 12 koraka do naučenog gradiva za prijemni ispit:

1. **Seti se zašto učiš** - zamisli odlazak na prijemni ispit sa svim potrebnim znanjem i velikim samopouzdanjem i zamisli momenat kada saznaš da si uspeo da upišeš baš te studije o kojima maštaš. Tvoja velika želja se ispunila i pripremaš se za prvi dan studija i upoznavanje

ka baš toj oblasti studija. Pokušaj da zamisliš svaki detalj i zapamti taj osećaj kako bi se njime vodio kroz čitav proces priprema za prijemni ispit. Kada ti opadne motivacija i pomisliš da je nemoguće da se pripremiš na vreme, priseti se ovog osećaja.

2. Izaberi dobro mesto za učenje - kako bi što produktivnije započeo učenje, potrebno je da izabereš dobro mesto za to. A evo šta je neophodno za dobro mesto za učenje:

- mirno mesto na kojem ćeš imati što manje prekida i odvrćanja pažnje
- dostupnost potrebnih materijala za učenje i dovoljno prostora za njih
- dobra osvetljenost prostorije
- udobna stolica, a ne krevet. Odnosno, ne treba ti previše udoban položaj tela (ne želiš da zaspeš usput), dobra temperatura u prostoriji, kako bi imao svežeg vazduha, a da ne bude previše toplo kako ti se ne bi spavalo

3. Počni sa najtežim gradivom - ako želiš da sebi osiguraš uspeh na prijemnom ispitu, potrebno je da se dobro pripremiš, posebno u oblastima koje smatraš da su ti najteže. Jer upravo uverenje da je to što učiš nešto najteže, može ti otežati savladavanje te materije i dovesti do toga da beskonačno odlažeš da se

uhvatiš u koštac sa tim predmetom. Zato je potrebno da se sa njom što pre suočiš i ostaviš dovoljno vremena za ponavljanje, kao i za

učenje drugih oblasti.

4. Bez odlaganja - kako se ne bi našao u nevolji kada se približi prijemni ispit, počni na vreme sa pripremama. Nemoj da se par dana pred prijemni kaješ što nisi bar nedelju dana duže učio. Bolje je da kreneš ranije pa da pred sam prijemni imaš vremena da se opustiš i odmoriš i da ti se to znanje "slegne" u glavi, umesto da si tih poslednjih dana u frici jer shvataš da nećeš stići da sve spremiš.

5. Pripremi osveženje - kako ne bi prekidao učenje, pripremi unapred grickalice i piće za svaki slučaj. Neverovatno je koliko često ćeš se, čim počneš sa učenjem, setiti da ti se baš sad jede čokolada ili pije čaj. Budi zato spreman unapred!

6. Prvo čitanje - pre nego što se sretneš po prvi put sa određenom materijom, treba da odlučiš šta želiš da postigneš tokom prvog čitanja. Ukoliko želiš kroz prvo čitanje što više naučiti, potrebno je da odvojiš dosta vremena i energije za čitanje teksta sa razumevanjem.

7. Pravi pauze tokom učenja - u suprotnom, brzo ćeš se umoriti i biće ti teško kasnije se ponovo posvetiti učenju jer ćeš se setiti koliko ti je bilo teško prošli put. Pravi male pauze, na primer, pokušaj sa Pomodoro tehnikom ili je

prilagodi svojim potrebama.

8. Uči uvek u isto vreme - odaberi vreme tokom dana koje ti najviše odgovara za učenje i potrudi se da se svaki naredni dan u to vreme "hvataš knjige". Ovako ćeš steći rutinu i kako dani budu odmicali, primetićeš da ti se u to vreme povećava koncentracija i motivacija za učenjem.

9. Odredi dnevne ciljeve - kako bi imao veću motivaciju za učenje, na početku svake nedelje postavi sebi dnevne ciljeve za tu nedelju. Tako ćeš jasno znati koliko gradiva treba da pređeš u toku svakog dana što će ti pomoći da se skoncentrišeš. Naravno, možeš da postaviš i mesečne ciljeve, ali povremeno proveri da li je potrebno da ih koriguješ.

10. Vodi beleške - potrudi se da nakon svake veće celine zapišeš najvažnije ideje po tezama, možda dodaš i neke reference (mesta gde možeš pročitati više o tome). Ovo će ti biti od velike pomoći kada budeš hteo da se podsetiš određene teme, da ponoviš celokupno gradivo ili da proveriš svoje znanje. Takođe, možeš i

podvlačenjem ili raznim bojama da ističeš najbitnije stvari, ako si vizuelan tip pa ti takvo učenje odgovara. Ili ako ti više prija i tako lakše pamtiš, možeš učiti naglas.

11. Ponovi gradivo - složićemo se sa poznatom latinskom poslovicom "Ponavljanje je majka učenja" ("Repetitio est mater studiorum"). U skladu sa tim, potrudi se da odvojiš nekoliko dana (ili nedelja, koliko smatraš da će biti potrebno) pred prijemni ispit za ponavljanje naučenog. Ponavljanje može biti zabavnije i ako uključiš u to još nekog druga / drugaricu koja se sprema za isti prijemni pa da se međusobno ispitujete. Ili izvlačite kartice sa pitanjima, kao što se to radi na fakultetu na ispitima - uživite se već u studiranje :) Samo pazi da to ne preraste u žurku sa ekipom umesto u učenje.

12. Veruj u sebe - ako pripremama za prijemni ispit pristupiš sa stavom „šanse da položim su jako loše" ti si već doneo/la presudu koja će te kočiti na svakom koraku. Dakle, kako bi to izbegao, veruj u sebe, jer uz trud i dobru pripremu, tvoje šanse da upišeš željene studije su izuzetno visoke i to je nešto što treba da te bodri kroz čitav proces.

Ukoliko se budeš pridržavao ovih saveta, možeš biti siguran da ćeš pokupiti visok broj poena na prijemnom ispitu. Želimo ti puno sreće!

10 SAVETA

ZA USPEH NA PRIJEMNOM!

Nikako nemojte zakasnuti: kandidati moraju striktno voditi računa o tome da ne zakasne na prijemni jer u tom slučaju neće moći pristupiti ispitu. Osim kod dolaska na prijemni ispit, kašnjenje se ne toleriše ni kod upisa.

Ne zaboravite dokumenta: kad krenete na prijemni ispit, proverite da li ste poneli sav potreban pribor i dokumente. Na ispitu radi identifikacije kod sebe morate imati đачku knjižicu.

Mobilni telefon ugasite pre ispita: na sve fakultete na ispit možete uneti mobilni, ali ga morate ugasiti. U poslednje vreme sve se češće u javnosti pojavljuju infomacije o tome da studenti putem mobilnog varaju na ispitu.

Uhvate li vas da tokom ispita koristite mobilni, računajte na to da će vas sigurno izbaciti.

Prvo pročitajte čitav test: pre nego što počnete rešavati zadatke, pročitajte ceo test. Pažljivo slušajte i uputstva osobe koja sprovodi ispitivanje kako negde ne biste pogrešili. Ako imate poseban list na koji upisujete tačne odgovore, dobro pazite da ne zamenite redne brojeve pitanja i odgovora.

Vodite računa o vremenu: svaki zadatak dobro pročitajte do kraja pre nego što počnete da ga rešavate i vodite računa o vremenu. Bilo bi dobro da kandidati na ispit ponesu sat kako ih ne bi uhvatila panika i kako bi znali koliko još tačno imaju vremena za popunjavanje testa ili rešavanje zadataka. Stručnjaci savetuju kandidatima da pre nego što počnu da rešavaju test izračunaju koliko minuta imaju na raspolaganju za odgovor na

svako pitanje i da se toga pridržavaju. Najbolje je prvo rešiti one zadatke koji su vam lakši, a tek onda ostale, kako se na jednom pitanju ne biste previše zadržali. Na kraju testa ostavite dovoljno vremena da još jednom sve prekontrolišete.

Ne brzajte s promenom odgovora: najčešće je tačan onaj odgovor koji vam je prvi pao na pamet, tvrde psiholozi, i kandidatima savetuju da svoj odgovor promene samo ako su sto posto sigurni da su pogrešili.

Zamke na koje treba pripaziti: prilikom rešavanja zadataka tipa tačno-netačno pripazite na reči poput uvek, nikada, nijedan, svi, odnosno na reči ponekad, ponešto, neki, uglavnom, često... Tu se najčešće kriju zamke koje mogu da vas odvrte od tačnog odgovora.

Kod zaokruživanja prvo sami osmisлите odgovor: kod zadataka sa više ponuđenih odgovora, najsigurniji ćete biti u tačan odgovor ako upotrebite sledeću strategiju: pokrijte ponuđena rešenja i na postavljeno pitanje odgovorite sami. Ako se vaš odgovor nalazi među ponuđenim rešenjima, nema sumnje da je vaš odgovor tačan. Ako nema tog odgovora, potražite mu najsličniji.

Kod pisanja eseja budite konkretni: ako se vaš ispit sastoji i od pisanja eseja, prvo izradite koncept teksta. Pri pisanju pazite da pišete kratkim i potpunim rečenicama, a gde god je to moguće, koristite i stručnu terminologiju iz ispitne literature. Budite konkretni i izbegavajte ponavljanja i vodite računa o vremenu.

Članak napisao : Zejd Gičević

UPUTSTVA ZA UČENJE!

Napretkom u polju nauke i medicine došli smo do spoznaje da je sve podložno promeni i ništa nije apsolutno. Znanje kojim vladamo je sve veće i ono nam pomaže da budemo sve bolji kvalitetniji, brži... Učenje je imperativ u svakom segmentu naših aktivnosti, proces koji nam omogućava da se krećmo uzlaznim putanjama i bivamo sve napredniji.

Ovu potrebu je prepoznao psiholog Toni Buzan (koji se od tada bavi razvojem umnih i kreativnih sposobnosti) i pretočio je u idejni projekat koji je rezultirao idejom o mapiranju uma. Mada se pretpostavlja da je još i Leonardo da Vinči koristio ovakav način učenja i beleženja.

Šta su mape uma?

Ovakav način učenja nam omogućava da koristimo (i pamtimo) veoma obimnu materiju, sećajući se samo suštine, bez velikih osvrtnja na detalje. Mape uma predstavljaju grafički prikaz jasnog i kreativnog. Ovaj grafički prikaz se kreće od centra (sredine) ka krajevima sve više se granajući. Polazi se od osnovnog pojma ili teme, sve više ga razlažući i opisujući dok se ne stvore ključne reči za opis tačke od koje smo krenuli. Ključne reči imaju ulogu da stvore

asocijaciju na određeni sadržaj izuzimajući nevažne detalje.

Specifičnost ovakvog učenja je u tome što se u isto vreme koriste obe moždane hemisfere. Leva ili logička hemisfera, koja se bavi analizom, brojevima, linearnošću, rečima, logikom i listama i desna ili kreativna hemisfera, koja je zadužena za sintezu, prostorno poimanje, ritam, imaginaciju i dnevno sanjarenje. Znajući ovo, kada mapiramo naš um, moramo koristiti pojmove koje koriste i jedna i druga hemisfera mozga. Dakle, levoj hemisferi su potrebne činjenice, a desnoj opisi tih činjenica.

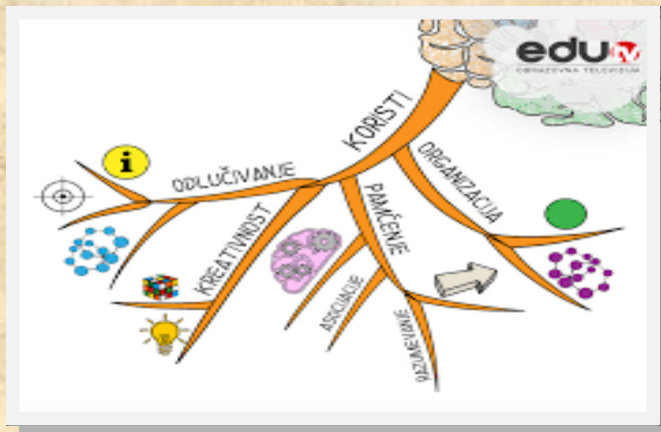
Primena mapa uma

Umne ili mentalne mape imaju širok opseg primene i koriste se često u poslovne i obrazovne svrhe. Polja u kojima su one najprimenljivije su sumiranje nekog znanja, revidiranje, pojašnjavanje ili kao pomoćno sredstvo na primer, predavanjima, gde mogu da posluže kao podsetnik.

Ono što je možda najznačajnije istaći je da su mentalne mape "sredstvo" koje nam omogućava da dobijemo celovitiju sliku o obrađenoj temi, umesto da se prisećamo samo delova teme. Ova informacija izuzetno pozitivno utiče na organizaciju

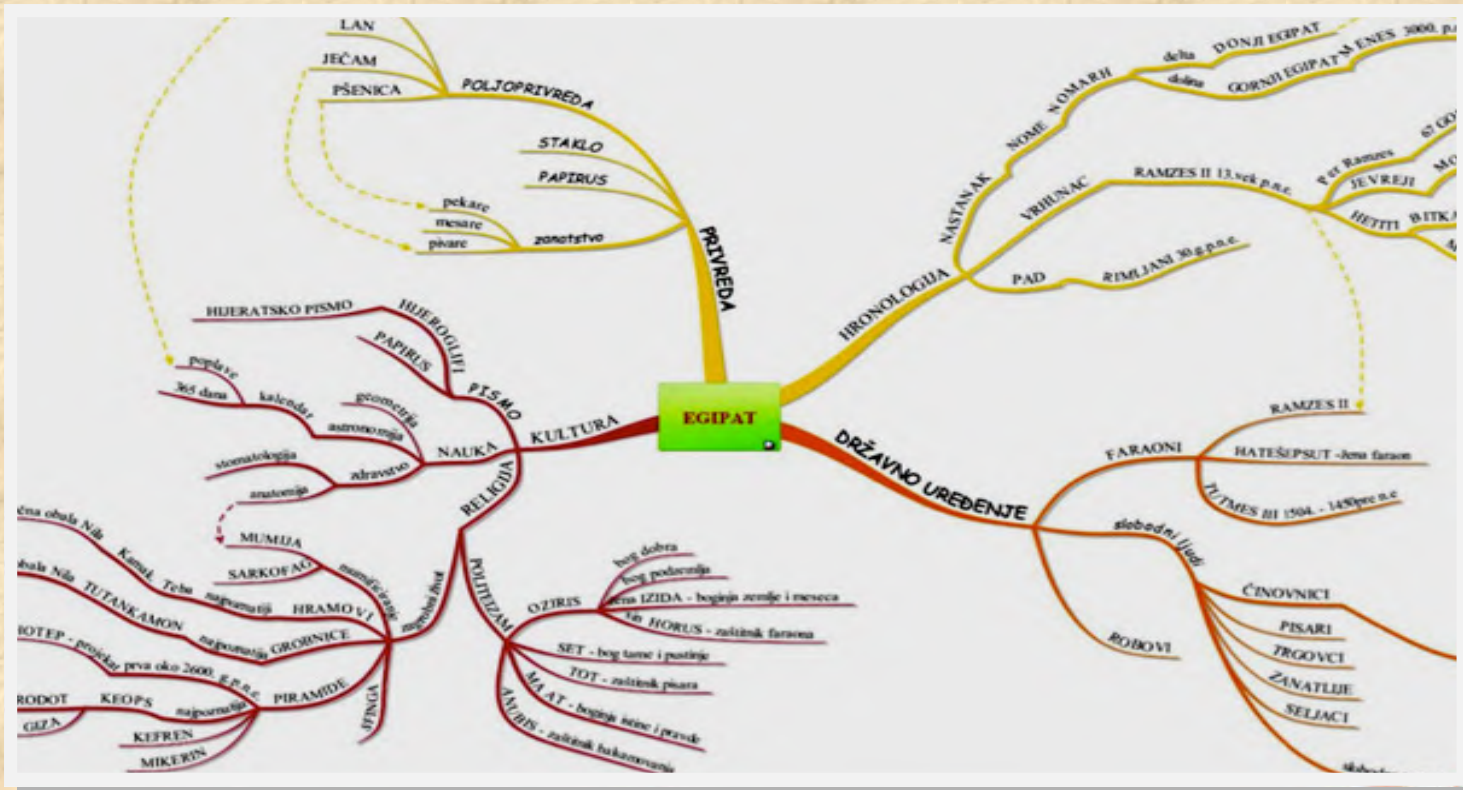
reprodukcovanja i mogućnosti planiranja primene određenih informacija. A činjenica da su tom prilikom aktivne obe moždane hemisfere, doprinosi boljem balansu upotrebnog potencijala mozga i, samim tim, postiže se veći balans.

U izradama mentalnih mapa sada nam pomaže i tehnologija. Sve veća primena ove tehnike inspirisala je nastanak kompjuterskih programa koji omogućavaju crtanje mapa, čime dodatno štedimo vreme, a pritom, na raspolaganju imamo veći broj tehnika i alata.

Kako se crtaju mape uma?

Pre svega, jako je važno imati na umu da sve što se može, treba povezati sa bilo kojom asocijacijom iz prošlosti jer je to najbolji vid ucrtavanja. Počinjemo od centralnog pojma, ključne ideje. Ukoliko je moguće, trebalo bi je predstaviti u vidu crteža kako bi olakšali našem mozgu jer se slike lakše pamte nego slova, reči ili rečenice (jer su oni našem mozgu već predstavljeni kao niz slika). Na centralni crtež "nižemo" dalje asocijacije koje raščlanjuju ključnu ideju. Centralni crtež bi trebao da sadrži minimum tri boje kako bi umu stvorili iluziju trodimenzionalnosti. Svaki novi vid

razgranjavanja predstavljamo jednom od boja iz centra, tako da je poželjno da postoji što više boja (crna se ne preporučuje) i crteža jer mozak na njih izuzetno pozitivno deluje i lakše priziva asocijacije. Crtanje se radi tako što za svaku granu za koju smo definisali boju, definišemo i neku reč koja je objašnjava (nju upisujemo horizontalno, iznad grane). Reči treba da budu štampane i da ih je što manje (rečenice ne dolaze u obzir). U crtanju grana kao i u pisanju reči preporučuje se maštovitost, dakle, što više stilova i načina za crtanje. Ne postoji konkretan smer ili plan crtanja, ali je važno da se organizujemo tako da sve bude čitko i vidljivo. Dobra ideja je da grane pri raščlanjivanju budu sve tanje i tanje kako bismo imali uvid u važnost pojmova koje ucrtavamo (što su grane tanje, u pitanju je veći detalj). Uopšteni savet za svaki od elemenata je da je bitno da sve bude lako za pamćenje, zabavno i zanimljivo.

Članak napisao: **Alim Muminović i Bakir Demić**

Božić u mom domu

Hristos se rodil! Radosni pozdrav koji odjekuje kućama, jutros se čuje u mom veselom domu. Vrelina božijeg glasa odjekuje nebesima moje rodne Sjenice.

Božić je veliki hrišćanski praznik, kome se svi radujemo, i deca i odrasli. Toga dana se slavi rođenje Isusa Hrista. Proslava Božića počinje dan pre, na Badnji dan, kada rano ujutru tata i brat odlaze u šumu i seku badnjake. Na Badnji dan se posti i toga dana u mojoj kući se sprema bogata posna večera. Kada dođe večer, u naš dom tata i brat unose badnjak a zatim se loži. Dok sam posmatrala brata čija je ruka stavljala badnjak u ložište, setih se priče o rođenju našeg Isusa Hrista u jaslama, i vrednim čobanima koji su ložili vatru da bi ugrejali novorođenče, neka me jeza hvata od svetosti i svetlosti iz žarovnica koje pucketaju u šporetu. Cela porodica je na okupu, svi se radujemo. Odlazimo svake godine i u našu crkvu sv „Petra i Pavla“, gde se pali veliki badnjak. Po povratku iz crkve, svi sedimo za stolom i večeramo. Majka nas osmehom miluje, otac brižljivo gleda, a ja u duši osećam radost života i praznika.

Narednog jutra, svi ustajemo rano. Oblačimo nova odela i sa radošću iščekujemo položajnika, kod nas je to naš kum. Položajnik unosi radost i sreću u dom. Po njegovom dolasku, čestitamo Božić jedni drugima. Zatim on loži badnjak uz zdravicu i molitvu. Posle zajedničkog doručka razmenjujemo poklone, jer je Božić i dan darivanja. Mama zatim sprema česnicu. Ona je lepo ukrasi u nju stavi i paricu, Dok se ispeče česnica svi pokušavamo da saznamo gde li je para u česnici, nadamo se da baš nama padne ta parica. Uz radosni pozdrav „Hristos se rodi“

dan teče, a duša je ispunjena čistotom koju nam praznik ostavlja. Ovaj sveti dan, Božić, nam svake godine prođe u sreći, zadovoljstvu i veselju.

Božić je praznik kada se porodice okupljaju, kada se sve prašta i kada se svi skupa radujemo rođenju našega gospoda Isusa Hrista. Moj je dom toga dana posebno sjajan, svetlost česnice, slame po podovima i žita po stvarima čini naš dom pravim rajem u kojem je život zaista lep.

Nevena Gobeljić V-2 - prva nagrada na Božićnom literarnom i likovnom konkursu koji organizuje Dečiji savez opštine Raška

Ličnost iz neposredne okoline

Čika Vlada svakog dana srećemo u školi. On tu radi kao domar.

Ima prosedu kosu, plave oči, srednjeg je rasta. Ima rumene i buckaste obraze. Svojim vrednim rukama ulepšava prostorije škole u kojima je naš boravak prijatan i bezbedan. Njegov glas odzvanja hodnicima. Kad se nasmeje cela škola zablista. Toplim pogledom miluje decu. Rado mu poveravamo tajne, naše nestašluke ne odaje kod učiteljice. Brižan je prema deci i svaki trenutak deli sa njima. Uz đake je i u dobru i u zlu. Umesto prekora upućuje nam lepe reči. U svakom trenutku možemo računati na njegovu pomoć.

On nam je razlog da volimo školu i učenje.

Iz arhive učiteljice Gine Čolović

Bajram u mom domu

Praznikom se obeležava značajan datum ili događaj. Praznicima se uvek nešto slavi. Osim članova porodice tu su prijatelji i šira rodbina.

Lanac muslimanskih praznika počinje Ramazanom. Ramazan je deveti mesec u islamskom kalendaru. Za muslimane je to sveti mesec i najdraži gost. Ramazan obeležava post tokom celog meseca. Pravilan post počinje obrokom u ranim jutarnjim satima, "Sufur". Posle celog dana bez hrane i vode naši postači željno iščekuju iftar koji počinje za vreme aksamskog namaza. Posle Ramazana dolazi nam Ramazanski Bajram. Ramazanski bajram predstavlja prva tri dana meseca Ševala. Običaj je da naše majke spremaju tradicionalne kolače. Uoči Ramazanskog

poslednje pripreme pre Bajrama. Prvog dana po završetku bajram namaza muškarci u džamiji čestitaju jedni drugima Bajram i odlaze kući, a majke i kćerke ih dočekuju s osmesima te čestitaju jedni drugima Bajram rečima: "BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN", a na ovu čestitku se odgovara rečima: „ALLAH RAZI OLSUN". Porodica se tada priprema i odlazi u posetu svojoj rodbini, komšijama ili prijateljima. Tamo se udeľuju razni darovi i jedu se tradicionalna jela. Deca se zabavljaju igrajući se, a odrasli uživaju u razgovoru o raznim temama. Posle toga sledi poseta groblja i obilazak najbližih. Svi muslimani za vreme Bajrama moraju biti lepo odeveni.

Posle dva meseca i deset dana posta dolazi Kurban bajram. Prvog dana Kurban bajrama porodice posećuju svoje prijatelje i rodbinu, a nakon bajram namaza kolju kurban. Meso potom dele na tri dela tako da prvi deo podele siromašnima, drugi deo podele rodbini, prijateljima i komšijama, a treći deo vernici ostave za sebe. Najviše uživaju najmlađi, jer im se dodeljuju slatkiši tokom deljenja kurbana.

Za vreme ovih praznika svi se osećamo sretno i ispunjeno.

Napisale: **Belma Talović i Ajsela Fazlić**

bajrama pravimo halvu. Za vreme sva tri dana vlada posebna atmosfera. Prvog dana Bajrama svi ukućani ustaju vrlo rano kako bi se pripremili za Bajram. Dečaci i njihovi očevi odlaze na bajram namaz u džamiju, a kćerke i njihove majke ostaju kod kuće i obavljaju

Božić u mom domu

Svake godine, sedmog januara u radosti i veselju, u domu moje porodice, ja dočekujem najradosniji hrišćanski praznik, Božić.

Probudio sam se i osetio miris badnjaka koji je u peći ložio položaonik. Ushićeno potrčah ka jučerašnjoj trpezi da pogledam da li su anđeli posetili moj topli dom, počastili se onim što sam im ostavio. Ako sam bio dobar znam da će ostaviti trag na mom priboru za jelo. Ulazim u sobu, posmatram sto, ti divni anđeli su mi ostavili trag, u tom trenutku moje je srce zaigralo od sreće, a suza mi iz oka kanu. Majka je tad toplo izgovorila: „Sine, Hristos se rodi i srećno ti rođenje Božijel!“ Ja sam joj veselo uzvratio: „Vaistina Hristos se rodil!“ Kada je majka iznela badnjačicu, svi ukućani se okupiše za sto i krenuše da okreću badnjačicu. Radosna pesma i molitva odjekuje mojim domom, svetost praznika se oseća. Dok smo okretali badnjačicu, para iz nje pala je kod mene, rekoše mi da to znači da ću kroz život steći mnogo novca, ali meni to zaista nije ni važno. U sebi pomislih da materijalno bogatstvo ne vredi ništa pored duševnog.

Izašivši iz kuće sa porodicom, osetih dah hladnog zimskog jutra, i pomislih na lepotu života i praznika. Pošli smo u crkvu na liturgiju. Miris badnjaka se širio, svuda se čuje vesela graja naroda i radosni pozdrav „Hristos se rodi“. Nakon liturgije odlazimo kod bake i deke. Uvek nas dočekaju lepo i ugoste nas.

Posle ovakvog jutra, koje je oslikano veselim uzvicima Božića, moje se srce razigralo i probudila se vatra emocija koje su prštale na sve strane. Živeli praznici, živeo duh vere i živeli svi ljudi koji sa radošću dočekuju praznike!

Andrija Jerinić V-2 - nagrada za

originalnost na Božićnom literarnom i likovnom konkursu koji organizuje Dečiji savez opštine Raška

Proleće

Otišla je zima, a sa njom i sneg i led i hladnoća. Možemo joj poželeti srećan put do decembra i sledećeg susreta sa njom.

Danas je prvi dan proleća. Prelep je ovaj dan.

Posle dugo vremena i sunce svoje zrake pušta na sve strane. Pruža nam svoju toplotu nesebično. Polja su počela da se zelene. Drveće polako oživljava, a

njihovim granama se nalazi puno ptica. One uveseljavaju svojom veselim pesmom sve u prirodi i javljaju nam dolazak proleća. Šetajući jednom livadom, videla sam da se nešto beli. Brzo sam otrčala, kad tamo, jedna mala visibaba cveta, prvi vesnik proleća.

U mom gradu postoji divan park. Dok je bila zima izgledao je tužno i tiho. A sada se čuje radosni osmeh dece koja žurno trče da se igraju u parku. Neko se ljulja na ljuljaškama, neko je na toboganu, a neko trčkara po stazama parka. Stariji ljudi, a i omladina sede na klupama, razgovaraju, smeju se. Na njihovim licima se vidi sreća zbog proleća.

Volim proleće i radujem se zato što je sve puno lepše. Svi su nekako mnogo srećniji, veseliji, puni neke pozitivne energije.

Beširović Amina IV-3

Nagrađeni radovi na literarnom konkursu

Proleće

Proleće je jedno od najlepših godišnjih doba. Priroda počinje da se budi iz dugog zimskog sna.

Kada dođe proleće, procveta i dečije druženje i igra. Sa drugarima provodim više vremena napolju. Igramo se po travi, koja tek počinje da raste i ima predivnu svetlo zelenu boju. U parkovima je više dece koja se vesele i raduju toplim prolećnim danima. Krošnje drveća dobijaju svoje nove stanare - bele pupoljke. Kada pogledam u nebo, vidim da su oblaci svetliji, da sunce jače sija i da na nebu ima više ptica. Selice su se vratile u naš kraj i njihova pesma se čuje svuda. I moja sestra voli proleće. Ona uživa da bere prve vesnike proleća po livadi pored naše kuće. Najviše voli da bere visibabe i ljubičice. Od njih pravi male mirisne bukete i poklanja ih našoj mami. Nas dvoje često trčimo za šarenim leptirićima koji veselo lete sa cveta na cvet. I tako, svakog dana, smišljamo nove radosti i igre.

Čini mi se da i moja učiteljica voli proleće. U moje sveske crta sve više prelepih cvetića koji me čine veoma srećnim.

Kerim Karišik 1. razred - II nagrada

Proljeće

Proljeće je stiglo i pjevaju ptice,
A s neba se smješi sunčevo lice.
Snijeg se topi, zeleni se trava,
A maslačci, ljubičice, to se zove ljepota prava.
Cvijeće, drveće, dječija igra,
Neki se vrte kao čigra.
Proljeće je zeleno doba,
Svi moraju izaći iz soba!

Fatma Hadžiahmetagić 3. razred - I nagrada

Proljeće

Zima prođe,
Proljeće dođe.
Budi se radost
kao neka mladost.
Priroda se budi,
Raduju se ljudi.
Ptičice pjevaju,
A djeca ih gledaju.
Melodija se čuje
Dok pčelice zuje.
Zeleni se trava,
U njoj leptir spava.
Šareni se cvijeće,
Više je sreće.
Djeca se igraju
Proljeću se raduju.

Valida Hodžić 3. razred - II nagrada

Prolećni miris

Prolećni miris širi se svuda,
Kao mala prolećna luda.
On te u srce dirne,
Baš kao i lale divne.
Ovaj miris dah oduzima,
Kao što cveće donosi puno sreće.
Crveno cveće puno je sreće,
A sreće u životu nikad dosta biti neće.

Nerma Hadžifejzović 3. razred - III nagrada

Valida Hodžić 3. razred - I nagrada

Proleće u mom kraju

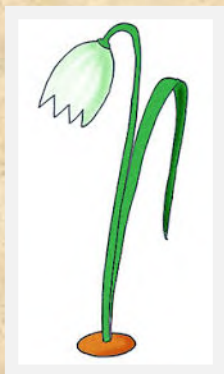
Došlo je proleće. Oseća se na svakom koraku. U vazduhu se oseća svežina. Nema više one tužne zimske tišine. Sada se čuje veseli cvrkut ptica, laste se vraćaju sa juga i ispod streha prave svoja malena gnezda. Vrapci se obradovali njihovom dolasku i pozdravljaju ih veselom pesmom. Sve je postalo nekako lepše i veselije. Topli prolećni dani i mene su izmamili napolje. Hodam polako i pažljivo jer se bojim da ne povredim tek iznikle mlade vlati trave. Između njih izviruju plave ljubičice, žuti maslačci, stidljive bele rade... Proleće je rešilo da prirodi skroji i pokloni novo odelo. Polako ali sigurno završava svoje predivne kreacije i novom modom daruje voćnjake, livade, šume, celu prirodu. Kad proleće dođe sve na bolje pođe.

Mihajlo Kočović

Proleće

Raduj se proleću,
raduj se životu
voli prirodu
i svu njenu lepotu.
Zimi smo rekli zbogom,
A sva sreća dođe sa tobom.
Ljubičica je procvala
I radost donela.
Proleće je stiglo u moj kraj,
Jedva čekam da dođe maj.
Tad su polja zelena
Puna raznobojnih cvetova

Beširović Amina IV-3

Proleće

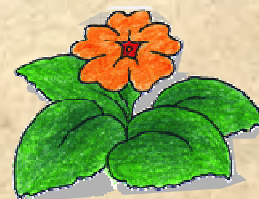
U proleće se sunce više
smeje,
Ali u martu ponekad sneg
veje.
U aprilu cveta cveće
Lista šuma i drveće.
S juga nam se vraćaju ptice,
Cvetaju visibabe i ljubičice.
Kiša neće da se umori,
Pa zato potok glasno žubori.
Bez kape se sada vidi dečja glava,
A počinje da zeleni i trava.
Pojavljuje se raznobojni cvetići,
A mogu se videti i
nežni leptirići.

Asija Kaćevac

Šareno cveće

Čim se javi prolećno jutro,
Šareno cveće iz livade kreće.
Žuti sitni polen u crvenoj lali,
A pčelice sitne ko pupoljak mali.
Od radosti njene skuplja stalno med
U košnici malo zna se pravi red.
Na poljima dugim svud je šaren cvet,
Zbog njega miriše ovaj lepi svet.
Visibaba i maslačak i ostalo cveće,
Najavljuju da je nama stiglo rano proleće.
Lepe ptice selice stigle su sa juga,
S njima bela roda traži svoga druga.
Proleće je lepo i šareno cveće,
to je svima nama podarilo sreće.

Darija Karišik II razred

Srce

U naš život dođu
I kroz njega prođu,
Mašta i san,
Noć i dan.
A u srce oni koji
dolaze,
Ne mogu lako od
njega da odlaze.
Sa srcem se ne
treba igrati,
Njemu treba pevati i svirati.
U srcu nam ponosno stojte,
I po njemu ožiljke krojte.
Srce nam do krvi režete i
Iz sve snage ga stežete.
U njemu tugu i sreću donosite
I time se ponosite,
Jedva čekate da nas zaboli,
Tako je to kad srce zavoli.

Ugleda malog đaka.
Uplašiš se, pobegoše
Na druge strane odletoše.
Al ostade stara baka,
I bez mačke i bez đaka.

Put

Perla po perla, nastade narukvica,
Riječ po riječ, nastade rečenica,
Korak po korak, nastade put,
Nije život na mene ljut.
Uski, debeli, mali, široki,
Plitki, veliki,
nežni, duboki,
Putevi vode
nas vešto,
Baš tamo
gdje nam je
mjesto.

Lijepi su ti
sitni koraci,
Koji te vode kao kišu oblaci,
Do zvijezda,
Do ptičjeg gnijezda,
Ponekad i do dna,
To svaki čovjek zna.
Al` kad znaš makar da te na kraju nešto
čeka,
Bude ti I ulica meka,
Kao pamuk,
Nek je svakom za nauk
Tuđim putem ne idi,
Nikom to neće da se svidi,
Izgubićeš samog sebe,
Biće to teško za tebe.

Đačka priča

Pričao mi jedan đak,
Video je mali džak
U njemu je našao mačku
I stavio na nju značku.
Mačka mu je rekla vešto,
„nije ovo moje mjesto
Izvadi me iz ovog džaka,
Poneće me ona baka“.
Đak je izvadi,
Nije trebalo to da uradi.
Stavi mačka na dno džaka,
Malo đaćkog junaka.
Pa pobeže crna mačka,
U tom trenu stiže baka.
Uze džak,
Vrišti đak.
Kad otvori džak baka,

Nejla Abdulahović VII-2

Sportske aktivnosti

Biatlon

Biatlon je sportska disciplina nastala kao kombinacija skijaskog trčanja i streljaštva (pucanja iz puške). U Srbiji je biatlon najpoznatiji u Sjenici i na Zlatiboru.

U Sjenici se nalaze brojni prvaci Srbije u biatlonu. Imena koja su pojam u svetu sporta, poput rahmetli Amara Garibovića, Asmira Kolašinca, Sanela Papića, Muamera Hukića,

Milanka Petrovića ...nisu jedini velikani koji potiču iz Sjenice.

2015. godine je izgrađen ski centar Žari sa stazama za nordijsko skijanje i biatlon kao i stazom za alpsko skijanje.

Sjenički nordijci jedni su od najboljih u zemlji i osvajači su priznanja sa mnogih domaćih i međunarodnih nordijskih takmičenja. Damir Rastić, Rejhan Šmrković, Omar Hodžić, Sabahudin Rastić, Denis Džeković, Dženis Avdić, Ajlan Rastić, Dževad Hadžifejzović,

Omer Hodžić, Maida Drndić, Inesa Zekić, Berina Sinanović, Anastasija Voinović, Džejlana Hašimović... godinama unazad predstavljaju naš grad i postižu dobre rezultate.

Međutim, pored navedenih uspešnih sportista i naša škola ima svoje predstavnike koji od svoje sedme godine treniraju bijatlon i takođe su uspešni.

Dani naših učenika ispunjeni su treninzima a za njih svaki trening predstavlja jedan novi izazov i jedno novo druženje. Takmičari pored toga što skoro svakog meseca imaju razne kampove u gradovima Srbije, a i izvan nje, uspešno obavljaju sve obaveze u školi. Njihovi treninzi se ne svode samo na skijanje, već i na planinarenje, a tletiku i plivanje. U svemu tome pomažu im treneri.

Nejra Hodžić, Dzenana Hodžić, Lamija Hrnjak, Rejhan Makić, Emil Muhović, Faris Mahmutović, Abdulkerim Hodžić, Muhamed Gičević, Kaid Jahić, Esmir Šmrković, Lamija Salihagić, Ali Prelić i Umer Prelić su naši učenici koji treniraju.

Lamija Salihagić je učenica petog razreda i druga je u Srbiji u biatlonu i fisu u svojoj kategoriji. Dzenana Hodžić je prvak Srbije u svojoj kategoriji u biatlonu i fisu. Ali Prelić je takođe prvi u Srbiji u svojoj kategoriji. Abdulkerim Hodžić je prvi, a Muhamed Gičević drugi u svojoj kategoriji. Lamija Hrnjak je treća u biatlonu u svojoj kategoriji. Umer Prelić je prvak Srbije u svojoj kategoriji.

Fudbal

Druga disciplina poznata u našoj školi je fudbal a veoma popularan klub kod naših učenika je klub "Sloga". FK Sloga, Sjenica 2017-2018. je postala prvak Zapadne Srbije a osnovan je 1929.godine.

Sa pripremama uvek se krene na vreme jer takvim radom se jedino može do dobrih

rezultata. Treneri duži niz godina okupljaju veliki broj fudbalera koji su raspoređeni po selekcijama. Deci pored nastavnika fizičkog

vaspitanja bezrezervnu ljubav, stručnost i poštovanje pružaju i treneri koji su godinama davali veliki doprinos. Rahmetli, Šule Hodžić je neko ko je zaista ostavio veliki pečat za sve generacije.

Iz naše škole poznati kao dobri fudbaleri su : Tarik Šabanović, Alim Muminović, Samed Halilović, Stefan Vasojević, Adnan Isović, Rejhan Makić, Hamza Mujagić, Emil Muhović, Dinel Zekić, Muhamed Gičević, Kadir Mujagić, Jusuf Kugić, Amil Smajović, Emil Mašović, Andrija Jerinić, Bogdan Gobeljić, Marko Dumić...

Trčanje i karate

Pored biatlona i fudbala poznati smo i po uspesima u trčanju kao i u karateu.

Amil Smajović i Mlađan Milikić, Hana Cucak su učenici petog razreda i osvojili su prvo i treće mesto u karateu.

U poslednje tri godine prva tri mesta na krosu RTS-a osvajaju sledeći učenici naše škole : Tarik Šabanović, Samed Halilović, Muhamed Gičević, Abdulkerim Hodžić, Aleksa Jerinić, Arnes Hadžović, Altan Ugljanin, Kaid Suljević, Ajnur Džigal, Emil Mašović, Emil Muhović, Lazar Vulović, Zinedin Ciljević, Dženana Hodžić, Zejd Gičević, Amar Mašović, Alim Muminović, Lamiya Salihagić, Adelina Mahmutović, Amina Čingić, Ajša Ciljević, Fazila Kurtović, Stefan Vasojević, Fahira Kurtović, Amina Biševac, Nikolina Milikić,

Ajla Ciljević, Marija Vulović, Vildana Arifović, Ilhana Baltic, Imana Baltić, Kenan Lakota, Ajša Papić, Aida Salihagić .

Članak napisali: Kadir Mujagić, Hamza Mujagić, Dinel Zekić, Ahmet Nišić, Stefan Vasojević, Alim Muminović, Adnan Isović, Emil Muhović i Amar Mašović.

SAY NO! TO BULLYING AND VIOLENCE

Bullying and the violence that comes with it are real and serious problems in our school. There is no way anyone can exaggerate about this topic, since pretty much no exaggeration actually matches the actual size of the problem. You may ask if bullying is such a big problem in our school, why don't we do something about it? The sad truth is that many of our teachers as well as the student council and other teams we have developed are trying to stop it, but we just cannot raise awareness of it. Most of bullying in our school is happening in grade five and on, which is the time when hormones and confusion about the new teen life start to kick in, so most of our tries to raise awareness have been to no avail, since students find this topic funny. Bullying is one of the main causes of depression in students which can lead to mental health issues, and in the worst cases even suicide. The problem with this is that many children may have unstable families or financial problems, they may experience getting beat up for no reason. Some parents yell, curse and hit their children for no apparent reason, and this can impact the child's self-confidence, ability to learn, appetite etc. Some kids may get insomnia, or even post traumatic stress disorder because of unstable families, and bullying at school is of no help. Most hatred and bullying come from internal hate, shame and fear, and the best way to treat it is to bully someone else. If you cannot beat them, join them, right? WRONG! Kids who have been fat shamed have been known to get anorexia and bulimia both of which are eating disorders, and both have been known to kill.

Kids may think they aren't worth anyone's attention or love, so they inflict self pain such as cutting or taking drugs like anti depressants that may or may not work. Suicide fortunately isn't a problem at our school, but at the rate things are accelerating, it may soon become. If it isn't our problem that doesn't mean that it isn't the leading way kids tend to end their lives. Bullying also causes anxiety. Kids who have been victims of any kind of bullying tend to hide and wait for their problems to end. This soon causes social anxiety and a fear of humans in general. Bullying can and will raise someone's standards to unreachable heights, which only causes more pain. When I was bullied, my best friend knew how I felt so she stood by me and held me tight. Because we cannot cut the root of the problem doesn't mean we cannot shear it and slowly cut our way there. By focusing on helping victims of bullying instead of stopping bullying, we are sure to get new allies and bring smiles to people's faces, and that way, we fight bullying slowly but surely.

Članak napisali: **Tefik Halilović i Ena Mašović**

NEW YEAR

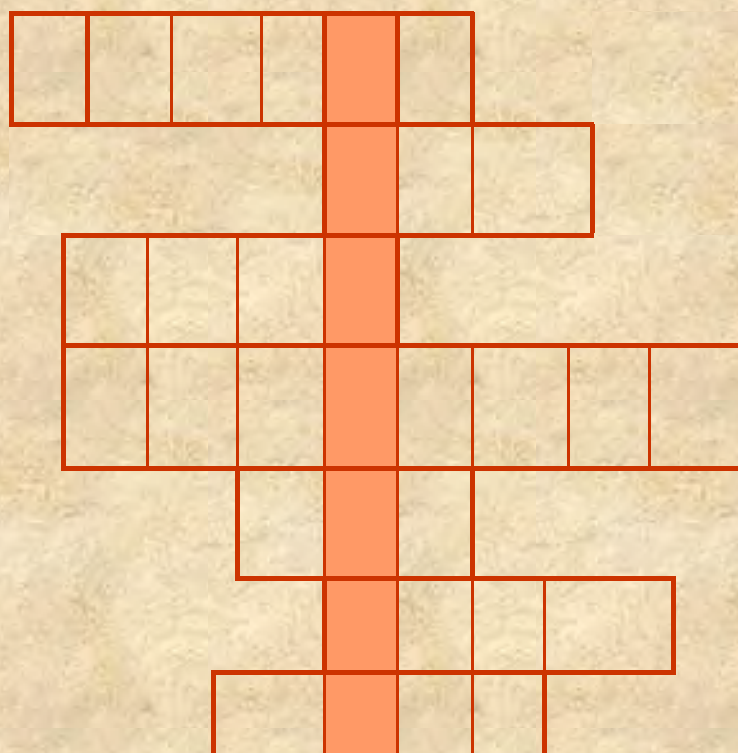
The new year knocks on the door,
 And we all look forward to more.
 Then we decorate the Christmas tree,
 We are having fun for free.
 Everywhere the lights are bright,
 Sometimes they are white.
 Our santa claus comes from the north pole,
 And brings joy to our soul.

Napisao: **Predrag Popadić**

Reši ukrštenicu

1. Dairy product
2. Sweet, made from fruit
3. A large area of water surrounded by land
4. Large natural elevation of the earth's surface, a large hill
5. The food made from cheese, meat of apple
6. Very low temperature
7. A large bird with a great wing span

Napisale: **Nevena Nedović, Anđela Babić**

Rešenje ukrštenice: Sjenica

DECA UČE OD NAČINA NA KOJI ŽIVE

Dete koje uči s'podsmehom
 Uči da bude stidljivo.
 Dete koje uči sa zamerkama,
 Uči da osuđuje druge.
 Dete koje živi sa nepoverenjem
 Uči da podvaljuje.
 Dete koje živi s' ljubavlju
 Uči da voli.
 Dete koj živi s' ohrabrivanjem
 Uči se poverenju.
 Dete koje uči sa istinom
 Uči se pravdi.
 Dete koje živi sa pohvalama
 Uči se da poštuje.
 Dete koje živi učestvujući
 Uči da bude uviđajno.
 Dete koje živi sa znanjem
 Uči se mudnosti.
 Dete koje živi sa srećom
 Pronaći će ljubav i lepotu.

Svi vaši snovi mogu postati stvarnost,
 Ukoliko imate hrabrosti da ih sledite.
 Čak i suza ima svoju dužnost,
 Njena dužnost je da čisti teren
 za osmeh koji dolazi nakon nje.
 "Znaš li šta rade oni koji su
 spoznali tajnu srca?
 Ne dure se, ne ljute se, ne povređuju,
 ne bivaju povređeni.
 U svemu pronalaze lepotu,
 Znaju da ništa ne zavisi od ljudi,
 I čute, a čuteći govore ."
 Čistite um redovno
 Od negativnih misli
 I nečistih sklonosti.
 Mladim ljudima su potrebni
 Uzori, a ne kritičari.
 Ono što te je povredilo zaboravi,
 Ali ono čemu te je naučilo
 Nikad ne zaboravljaj!

BERTRAND RASEL

Vicevi**Rešio sve zadatke**

Došao učenik iz škole i otac ga pita: „Koliko je bilo zadataka u kontrolnom?“

„Pet.“

„Jesi li sve rešio?“

„Da, osim prva dva i zadnja tri.“

Šljive i košpice

Na času matematike učiteljica pita učenika:

„Koliko je $5 - 5$?“

„Ne znam.“

„Pa, ako imaš 5 šljiva i pojedeš 5 šljiva, koliko ti ostane?“

„Pet košpica.“

Otkriće

Pita učiteljica učenika: „Ko je povikao Zemlja, Zemlja...?“

Učenik odgovara: „Moj otac, kad je sinoć jeo salatu.“

Muzika i zadaća

Mama kaže sinu: „Ugasi tu muziku, smetaš ocu dok piše tvoju domaću zadaću.“

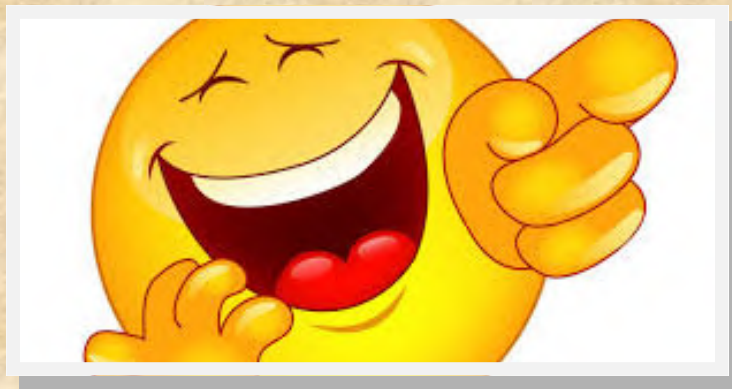
Ko se javio

Došao učenik iz škole. Otac ga upita: „Je li učiteljica što pitala?“

„Da, jedini sam se ja javio“, reče sin.

„Šta je pitala?“

„Pitala je ko je razbio prozor.“

Dobar odgovor

Koje dvije riječi učenici najviše upotrebljavaju? upita učiteljica.

Učenik se zabezekne i izusti: „Ne znam...“

„Tačno!“ odgovori učiteljica.

Za malo petica

Došao otac s roditeljskog sastanka. Pita mama kako njihov ponos i dika u školi.

„Odlično, danas je za malo dobio peticu.“

„Kako za malo?“

„Dobio je onaj dječak pokraj njega.“

Zanimljivosti i citati

Pobednici se fokusiraju na pobjedu, a gubitnici na pobjednike - Bob Marlyn

Ne žalim sto su drugi pokrali moje ideje, ali žalim što nemaju svoje - Nikola Tesla

Prijatelji i dobri maniri će te pratiti tamo gde novac ne može ići - Bil Gejts

Početna tacka svakog uspeha je želja - Napoleon

Da li ste znali da je najbolji alarm na svetu vaša majka. Ona će vas probuditi u 6h, govoreći da je 8h.

Ja možda hodam sporo, ali nikad ne hodam unazad.

Dve su stvari beskrajne: svemir i ljudska glupost. Mada za ovo prvo nisam siguran - Albert Ajnštajn.

Vakcinisanje

„Mama, danas su nas u školi vakcinisali“, kaže sin.

„Protiv čega?“ upita ona.

„Protiv naše volje.“

Šećer u kahvi

Kaže učiteljica učeniku: „Reci jednu rečenicu u kojoj je imenica šećer.“

„Moj otac svako jutro pije kahvu.“

„Pa gdje je tu šećer?“

„U kahvi, učiteljice!“

Pravi odgovor

Uzrujan učitelj upita: „Ma ko se to ne-
prestano okreće?“

„Zemlja“, reče jedan učenik.

Učitelj će ljutito: „Ko je to rekao?“

„Galileo Galilej“, odgovori on.

Piše u mraku

Pita sin oca: „Možeš li pisati u mraku?“

„Naravno da mogu, sine!“

„Super, onda ću ja ugasiti svjetlo, a ti potpiši
moju đaćku knjižicu!“

Učiteljica: Perice zašto si opet zakasnio na čas?

Perica: Kasno sam pošao od kuće.

Učiteljica: A zašto nisi pošao ranije?

Perica: Već je bilo kasno da pođem ranije.

Na lekarskom pregledu pred upis u školu lekar
pita Pericu:

Da li imaš neke probleme sa ušima i nosom?

Da smeju mi se kad oblačim džemper.

Prvog septembra prvi razred učiteljica
kaže: Deco došli ste u školu. Ovde treba da sedite
mirno, a ako hoćete nešto da pitate podignite
ruku.

Perica diže ruku.

Imaš neko pitanje, pita učiteljica.

Ne samo proveram sistem.

Učiteljica prvog razreda unosi u razred računar.
Stavlja ga na sto i pita: Deco koliko je na stolu
računara? Jeeeeedaaaaan!

Učiteljica unosi u razred drugi računar i stavlja
ga na sto: Deco, koliko je na stolu računara?-
Dvaaaa! - Već umorna učiteljica unosi treći
računar. Deco koliko je sada računara?-Triiiii!
Brišući znoj učiteljica šapuće: - Uh koliko je bilo
lakše sa jabukama.

Perica dolazi iz škole i kaže:

-Mama imam za tebe dve novosti-jednu dobru i
jednu lošu.

- Reci prvo dobru.

Dobio sam 5 iz matematike. Odlično ! A loša?-
Slagao sam.

Napisale: **Ivona Avramović, Sara M. Milikić**

Nastavnica matematike: A sada nacrtajte jedan
veliki kvadratić.

Nastavnik biologije: Danas je trebalo da Vam
govorim o mozgu, ali ja imam nešto drugo u glavi.

Nastavnik: Kiseonik je otkriven u drugoj polovini
18. veka.

Učenik: A kako su ljudi disali pre toga?

AU ŠTO JE ŠKOLA ZGODNA

Au što je škola zgodna
Leči lenjost i samoću
K'o da mi je kuća rodna
Šteta što ne radi noću

Au što je škola sjajna
U klupama par do para
Svaki šapat svaka tajna
Jednu novu ljubav stvara

Kad nisam u svojoj školi
Mene moja duša boli
Nema one družine
Da delimo užine

Kad nisam u svojoj školi
Mene moja duša boli
Nema one s kikom
Kuju ne dam nikom

